

Door: Helen Meurs

SPELVORMEN BINNEN HET POPPENSPEL

In het poppenspel komen verschillende spelvormen samen; doen-alsof-spel, verbeeldingsspel, symbolisch spel, imitatiespel, fantasiespel, bewegingsspel en rollenspel. Al deze spelvormen hebben betrekking op activiteiten van kinderen waarin ze iets doen dat een nabootsing of verbeelding van wat anders is.

Symbolisch- en **doen-alsof-spel** slaan op de activiteiten waarbij kinderen voorwerpen gebruiken die ze een bepaalde betekenis geven: de stoelen die een trein voorstellen; het water in een kopje dat thee is; krabbels op papier die letters en woorden voorstellen; het gevouwen vliegtuigje dat gaat vliegen. Het zijn allemaal symbolen die kinderen gebruiken voor iets dat in de werkelijkheid aanwezig is. Ze hebben zich daar een voorstelling van gevormd en geven die voorstelling weer met behulp van de mogelijkheden en materialen die hen ter beschikking staan. Eigenlijk zijn veel kleuteractiviteiten tot het symbolisch spel te rekenen. Symbolisch- of doen-alsof-spel gaan echter niet altijd met voorwerpen gepaard. Kinderen gebruiken ook hun eigen handelingen of gebaren om iets uit de werkelijkheid of uit hun eigen gedachten tot uitdrukking te brengen: "als ik zo'n ratelgeluid maak betekent dat, dat ik een machinegeweer heb"; "als ik "tring-tring" roep betekent dat, dat ik aan de bel trek"; "rondrennen met m'n armen opzij gestrekt maakt me een vliegtuig".

Het begrip **fantasiespel** gebruikt men vaak om activiteiten aan te duiden die iets voorstellen wat alleen in de fantasie bestaat en niet in de realiteit: kabouters en spoken bijvoorbeeld, pratende dieren, spelen van verzonnen gebeurtenissen of personages.

Het verschil met **imitatiespel** of **rollenspel** is, dat het in de laatste gevallen om het spelen van situaties gaat die wel in de realiteit voorkomen. "Ik ben nu vader en ga boodschappen doen"; "ik ben de verhalenverteller en anderen luisteren naar me"; "ik ben ziek en daarom lig ik heel stil in bed". Het woord imitatiespel wekt de indruk dat kinderen gedragingen van volwassen precies imiteren. We gebruiken liever rollenspel omdat het niet om een exacte imitatie gaat. De voorstellingen die kinderen hebben van personen, gedragingen, gebeurtenissen in de realiteit zetten ze in eigen handelingen om. Ze spelen de rol van iets of iemand anders; ze kruipen in de huid van een ander; maar ze hoeven niet precies zoals die ander te zijn of te doen.

Voor kinderen is beweging meer dan een motorische oefening. Ze bewegen omdat het hun manier van onderzoeken, actie ondernemen en contacten leggen is. **Bewegingsspel** moet dan ook vanuit een meer totaal ontwikkelingsproces gezien worden. Spel dat louter op beweging, op herhaling of oefening is gericht, is een spelactiviteit die je bij zeer jonge kinderen ziet. Langzamerhand komt het bewegen in dienst te staan van ook andere spelactiviteiten. Bijvoorbeeld: bewegingsspel leidt tot rollenspel en andersom: rennende kinderen, die op galopperen overgaan en opeens cowboys met paarden zijn.

In poppenspel komen al deze spelvormen voor. Wanneer er sprake is van vrij spel bepaalt het kind zelf welke pop het gaat gebruiken en tot welke spelvorm deze gaat leiden. Wanneer een kind bijvoorbeeld kiest voor de indiaan kan dit leiden tot fantasiespel, tot rollenspel, tot

Spelvormen binnen het poppenspel

imitatiespel en tot bewegingsspel; een kabouter of heks leidt in vrijwel alle gevallen tot fantasiespel; een neutrale pop kan tot alle spelvormen leiden. Wanneer er sprake is van geleid spel bepaalt de leerkracht de pop en/of de context; de koning zal bij de kinderen in de poppenhoek op bezoek komen, de kinderen krijgen de opdracht de tafel te dekken en een koninklijke maaltijd te bereiden; de paddestoel van kabouter Johannes is platgetrapt waardoor Johannes geen huis meer heeft om in te wonen, kunnen de kinderen Johannes aan een nieuw huis helpen?

www.handpop.nl